

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at rette henvendelse til Rigsmyndighederne med en opfordring til, at anklagemyndigheden i Grønland søger at skærpe foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn.

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai

Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit

Medlem af Inatsisartut Stine Egede, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Jens Danielsen, Siumut, suppleant

Udvalget har efter 1. behandlingen 18. oktober 2019 under EM2019 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Formålet med forslaget er at få skærpet foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn inden for den gældende kriminallovs rammer. Det er forslagsstillers overbevisning, at en skærpelse af foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn vil være et signal om, at samfundet ser seksuelle overgreb mod børn som meget alvorlige forbrydelser. Det er endvidere forslagsstillers indtryk, at der i dag er et misforhold mellem det nuværende foranstaltningsniveau i sager om seksuelle overgreb mod børn og befolkningens retsfølelse.

2. Naalakkersuisuts svarnotat og ændringsforslag

Naalakkersuisut oplyste i sit svarnotat, at man allerede har kontaktet rigsmyndighederne, og anmodet justitsministeren om at udarbejde et forslag til at hæve den nuværende foranstaltningsramme i kriminalloven fra 10 til 16 år.

Naalakkersuisut vil ifølge svarnotatet endvidere anmode rigsmyndighederne om at igangsætte arbejdet med at udarbejde et forslag til en grønlandsk straffelov efter gerningsprincippet og med strafferammer for de enkelte forbrydelser.

Naalakkersuisut fremsatte i sit svarnotat derfor følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut i tilslutning til den anmodning, der allerede er fremsat om at hæve foranstaltningsrammen i kriminallovens § 147, pålægges at anmode rigsmyndighederne om at igangsætte arbejdet med at udarbejde et forslag til en grønlandsk straffelov efter gerningsprincippet og med strafferammer i de enkelte forbrydelser.”

3. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Partierne drøftede det gældende foranstaltningsniveau for seksuelle overgreb mod børn, som generelt blev opfattet som for lavt, samt forskellen mellem foranstaltning og straf og mellem gerningsmands- og gerningsprincippet.

Der var en generel opbakning til intentionerne i forslaget om en skærpelse af foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn. Der var endvidere et ønske om styrke retssikkerheden og retsfølelsen. Og der blev blandt andet udtrykt et ønske om en hurtigere rettergang og afsoning.

Vigtigheden af ofrenes behov for støtte og psykologhjælp blev ligeledes italesat. Endvidere blev resocialisering samt muligheden for en behandlingsdom i forbindelse med en foranstaltning drøftet. Det samme gælder også behovet for en styrkelse af forebyggelse af nye krænkelser.

Det blev nævnt, at vi som samfund er blevet bedre til at bryde tabuer bl.a. omkring seksuelle overgreb mod børn, og at det er nødvendigt at inddrage hele befolkningen i løsningen af problemet.

I debatten blev det nævnt, at det er problematisk, at gerningsmand og offer ofte kan mødes i lokalsamfundet efter forbrydelsen er sket, før sagen er blevet afgjort i retten.

Det blev ligeledes bemærket, at Rådet for Grønlands Retsvæsen, anklagemyndigheden og forsvarernes organisation bør inddrages og høres i arbejdet.

4. Udvalgets behandling af forslaget

4.1 Orientering om korrespondance mellem Naalakkersuisut og Justitsministeriet

Udvalgets sekretariat modtog den 25. oktober 2019 en orienteringsmail fra Naalakkersuisoq for Justitsområdet, vedlagt er korrespondance mellem Naalakkersuisoq og Justitsminister Nick Hækkerup vedrørende problemstillinger på justitsområdet. Mailen er vedhæftet betænkningen som **bilag 1**. I mailen fremgår blandt andet brev af 28. juni 2019, som det over for udvalget oplyses at Naalakkersuisoq overleverede Justitsminister Nick Hækkerup i forbindelse med et møde den 2. juli 2019 i København. I brevet fremgår Naalakkersuisuts ønsker til ændringer på justitsområdet.

Udvalget fik derudover den 29. oktober 2019 eftersendt et manglende bilag. Mailen er vedhæftet som **bilag 2**. Yderligere modtog udvalget den 24. januar 2020 en opdateret orientering. Denne er vedhæftet betænkningen som **bilag 3**.

I brev af 28. juni 2019, fra Naalakkersuisut til Justitsminister Nick Hækkerup, fremgår følgende:

”Indførelse af foranstaltningsrammer

Noget, der ligger mig på sinde, og som jeg herudover ønsker at sætte fokus på, er spørgsmålet om indførelse af foranstaltningsrammer i den grønlandske kriminallov.

Jeg har tidligere på året taget initiativ til en drøftelse om, at tiden er kommet til at tage en diskussion om, hvorvidt foranstaltningsniveauet i kriminalsager er tidssvarende. Særligt når der er tale om personfarlig kriminalitet som vold og seksuelle overgreb på børn. Jeg har præsenteret tanken for din forgænger, der bestemt var åben for en drøftelse af mulighederne, hvis initiativet kommer fra Grønland.

Vi har i dag en bestemmelse i kriminalloven om, at der maksimalt kan idømmes anstaltsanbringelse i 10 år. Denne bestemmelse gælder for alle overtrædelser, der kan medføre anstaltsanbringelse, selvom det er forholdsvist sjældent, at der idømmes anstaltsanbringelse i 10 år.

I stedet for at gøre endeligt op med de grundlæggende principper i kriminalloven ved at indføre egentlige foranstaltningsrammer, er en nærliggende mulighed at hæve maksimalforanstaltningen på 10 år til eksempelvis 16 år. Dette vil sende et signal om, at der ønskes en hårdere kurs i de alvorlige sager vedrørende seksualforbrydelser, vold og drab, idet det vil kunne tilkendegives i bemærkningerne til bestemmelsen i

kriminalloven. Det vil give mulighed for, at domstolene kan idømme foranstaltninger, der er længere end de nuværende, og stadig give "luft" op til maksimalforanstaltningen, og det vil være i tråd med de drøftelser, der har været under dette års netop afsluttede forårssamling i Inatsisartut.

Naalakkersuisut ønsker derfor, at vi igangsætter arbejdet med at hæve foranstaltningsrammen i kriminallovens § 47."

Dette besvarer Nick Hækkerup, i brev af 20. december 2019, med følgende:

"Jeg deler Naalakkersuisuts ønske om at hæve foranstaltningsloftet for at sikre længere anstaltdomme i sager om seksualforbrydelser, drab og grov vold.

Som du ved, blev Naalakkersuisuts ønske drøftet på et møde i Rådet for Grønlands Retsvæsen i september 2019. Rådet bemærkede, at en forhøjelse af foranstaltningsloftet vil give udfordringer i forhold til kriminalforsorgens anstaltskapacitet og bemanningen af anstalterne.

Justitsministeriet har foretaget en nærmere beregning af de kapacitets- og ressourcemæssige udfordringer, som en forhøjelse af foranstaltningsloftet vil indebære. Beregningen har vist, at den ønskede forhøjelse af foranstaltningsloftet vil indebære et væsentligt overbelæg i anstalterne samt en væsentlig stigning i venterkøen, således at der vil gå længere tid fra domsafsigelsen til anstaltdommen kan fuldbyrdes. En forhøjelse af anstaltstiden for vold, voldtægt, kønsligt forhold barn under 15 år, manddrab og forsøg på manddrab vil således indebære en belægningsprocent på noget over 100 procent ved en 10- procents forhøjelse og et meget stort overbelæg ved en 100-procents forhøjelse.

Det forekommer uhensigtsmæssigt at gennemføre den ønskede forhøjelse, hvis der ikke samtidig iværksættes tiltag for at håndtere disse følger. Som mulig løsning på dette problem vil det kunne overvejes at bygge en eller flere nye anstalter, hvilket dog vil være forbundet med væsentlige udgifter, ligesom det vil have en lang tidshorison. Det er endvidere kriminalforsorgens vurdering, at det ikke på det nuværende tidspunkt vil være muligt at rekruttere det nødvendige og yderligere antal anstaltsbetjente til bemanning af en eller flere nye anstalter.

På kort sigt vil det derfor beklageligvis ikke være realistisk at gennemføre den ønskede forhøjelse af foranstaltningsloftet, og også på længere sigt kan det vise sig at være

forbundet med betydelige vanskeligheder. Jeg vil dog gerne understrege, at jeg på trods af de nævnte udfordringer ser frem til at fortsætte vores løbende dialog om spørgsmålet. For at sikre fortsat fokus på ønsket, vil spørgsmålet blive inddraget som et potentielt langsigtet initiativ i det tværgående arbejde om udsatte børn og unge i Grønland, og jeg ser frem til at modtage anbefalinger og løsningsforslag om spørgsmålet fra det tværgående arbejde.”

Det kan undre udvalget, at Naalakkersuisoq først finder grund til at orientere udvalget om dette den 25. oktober 2019. Særlig henset til at det er tale om en væsentlig ændring af det grønlandske justitsområde¹.

4.2 Den grønlandske kriminalitet i tal:

I artiklen ”Den grønlandske indespærring” af Annemette Nyborg Lauritsen, opsummeres det grønlandske kriminalitetsbillede på følgende måde:

”Med de seneste tal fra International Centre of Prison Studies (www.prisonstudies.org, 04.12.14) bringer Grønland, med et fangetal på 309 indsatte pr. 100.000 indbyggere, sig ind på en 33. plads over de mest straffende lande i verden. I dette tal er ikke medregnet de ca. 25 grønlandske forvaringsdømte, som afsoner i Anstalten ved Herstedvester. Til sammenligning ligger Danmark med sine 65 indsatte pr. 100.000 indbyggere som nr. 179 over straffende lande i verden, Island med 45 indsatte pr. 100.000 indbyggere figurerer som nr. 201, mens Færøerne med et fangetal på bare 19, befinder sig helt i bunden (ibid.). Det grønlandske fangetal er dobbelt så højt som de hårdest straffende lande i Vesteuropa og fire gange så højt som de skandinaviske landes fangetal.”²

Følgende citat fra Annemette Nyborg Lauritsen, fra artiklen ” ”Vis mig dine fanger...” – et indblik i Grønlands indsattepopulation”, er egnet til at yderligere illustrere det samlede billede:

”I efteråret 2015 var der 122 indsatte i Grønlands anstalter. Dertil kommer 28 grønlandske mænd, der afsoner på ubestemt tid i Herstedvester Fængsel i Danmark. De er dømt ved en grønlandsk domstol og sendt de 4.000 km til Danmark for at afsoner en dom til forvaring, hvilket indebærer, at dommen ikke er tidsfæstet i retten (kriminalloven § 161).

¹ FM2019/180: Forslag til forespørgselsdebat om, hvad vi kan gøre for at nedbringe den personfarlige kriminalitet

² Annemette Nyborg Lauritsen, ”Den grønlandske indespærring”, 2016, s. 36

Den grønlandske population af indsatte er således reelt på 150 indsatte hvoraf 19 pct. er sendt til Danmark. Pr. 100.000 indbyggere er det reelle grønlandske antal indsatte 273.

I 2018 åbner den første officielt lukkede anstalt i Grønland. Den nye anstalt får en kapacitet på 74 pladser, og når den åbner, forventes det, at den nuværende anstalt i Nuuk med 56 pladser lukkes. Herefter skal forvaringsdømte afsone i den nye anstalt og ikke længere overføres til Danmark.

Det høje grønlandske antal frihedsberøvede kan forklares med kriminalitetsbilledet. I 2015 var der registreret 4132 anmeldelser for overtrædelser af Kriminallov for Grønland. Knap halvdelen var anmeldelser for overtrædelser af formueforbrydelser (såsom tyveri, bedrageri, hæleri, røveri m.m.) I alt 663 (16 %) af samtlige anmeldelser angik vold. Dertil kom tre (0,1 %) anmeldte drab og 13 (0,3 %) anmeldte drabsforsøg (Grønlands Politi 2016 s. 7) Seksualforbrydelser udgjorde 7 % af samtlige anmeldelser i 2015. Af de i alt 295 anmeldelser var knapt halvdelen (49 %) anmeldelser for voldtægt, mens 11 % var anmeldelser for kønsligt forhold til barn under 15 år (ibid. S. 13)

Grønlands politi har gennem de seneste fem år konstateret et fald i voldsanmeldelser. I 2015 var der registreret 120 anmeldelser pr. 10.000 indbyggere, hvilket dog fortsat er væsentlig højere end i Danmark, hvor der i 2015 var registreret 30 anmeldelser pr. 10.000 indbyggere (Grønlands Politi 2016 s. 11).

Anmeldelseshyppigheden af seksualforbrydelser i Grønland er 10 gange højere end i Danmark, idet der i Grønland i 2015 blev registreret 50 anmeldelser pr. 10.000 indbyggere mod 5 anmeldelser pr. 10.000 indbyggere i Danmark (Grønlands Politi 2016 s. 13)³.

Med hensyn til statistik vedrørende de forvaringsdømte, er følgende citater fra Annemette Nyborg Lauritsens artikel "Uden udsigt? Forvaringsdømte i Grønland – i dag og fremover" egnet til at give et godt perspektiv:

"I foråret 2016 afsonede 28 grønlandsk-dømte i Herstedvester, hvilket på daværende tidspunkt svarer til 19 pct. Af Grønlands samlede population af indsatte. (Lauritsen 2017). Til sammenligning var det kun to pct. Af den danske fængselspopulation, der i 2015 var forvaringsdømte (Kriminalforsorgen 2015). I de sidste 20 år er der sket en markant stigning i antallet af grønlandske Herstedvesterdømte."⁴

³ Annemette Nyborg Lauritsen, "Vis mig dine fanger..." – et indblik i Grønlands indsattepopulation, 2017, s. 163

⁴ Annemette Nyborg Lauritsen, "Uden udsigt? Forvaringsdømte i Grønland – i dag og fremover", 2018, s. 6.

”For de forvaringsdømte er der ingen længstetid; 13 af de 28 forvaringsdømte har afsonet i Herstedvester Fængsel i over 10 år, mens tre har været der i over 20 år.”⁵

Det er flere mulige forklaringer på, hvorfor en så stor del af de dømte er idømt tidsubestemte foranstaltninger (forvaring). I artiklen peges på, at årsagen måske blandt andet ”... skal findes i den grønlandske kriminallov, hvor anstaltsanbringelse i 10 år er den strengeste tidsbestemte dom. For en hårdere sanktion er næste trin på sanktionsstigen forvaring...”⁶ Denne mulige årsagssammenhæng kunne have en særlig relevans i forhold til Naalakkersuisuts ændringsforslag, idet en forhøjelse af foranstaltningsrammen (det maksimale antal år, som man kan idømmes tidsbestemt anbringelse i anstalt) muligt vil kunne indebære en reduktion i antallet af forvaringsdomme.

4.3 Grundlæggende principper i grønlandsk kriminalret

Da kriminalloven trådte i kraft i 1954, byggede den rent grundlæggende på, at foranstaltningerne holdtes adskilt fra reglerne for forbrydelser, og at der ikke fandtes fængsler. Den enkelte foranstaltning skulle tilpasses gerningsmandens individualitet. Loven indeholdt dog 3 særlig indgribende foranstaltninger: anvisning af ophold på et bestemt sted, behandlingsdom og muligheden for forvaring. En ændring af kriminalloven i 1963, medførte at det blev muligt at dømme til anstaltsanbringelse. Dog blev det i bemærkningerne lagt vægt på, at ”sådanne anstalter ikke skal have karakter af fængsel, men blot skal være steder, hvor de domfældte kan bo og være under et vist effektivt tilsyn...”⁷ Den første grønlandske anstalt blev opført i Nuuk i 1967, og havde 18 pladser. Den var indrettet til, at de domfældte gik på arbejde i byen – i kraft af at de var pålagt arbejdspligt under afsoningen. Gennem 1970erne blev anstaltskapaciteten forøget. På trods af dette kæmpede anstalterne fortsat med overbelægning. Denne kriminalpolitiske udvikling fortsætter op gennem 1980erne og 1990erne. Personer, der i henhold til kriminalloven blev anset for uegnede til anbringelse i anstalt i Grønland, eller hvor en sådan anbringelse ikke gav tilstrækkelig sikkerhed, kunne dømmes til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark. I praksis betød dette Anstalten ved Herstedvester.

Ordningen med Herstedvester-nedsendelser har igennem årene mødt kraftig kritik. Blandt andet med udspring i denne kritik nedsatte man Den grønlandske Retsvæsenkommission. Efter 10 års arbejde afgav kommissionen sin betænkning. Den førte til vedtagelsen af en ny kriminallov i 2008, med ikrafttræden i 2010.

⁵ Annemette Nyborg Lauritsen, ”Uden udsigt? Forvaringsdømte i Grønland – i dag og fremover”, 2018, s. 6.

⁶ Annemette Nyborg Lauritsen, ”Uden udsigt? Forvaringsdømte i Grønland – i dag og fremover”, 2018, s. 7.

⁷ Folketingstidende 1962-63, tillæg A, sp. 703

Den nye kriminallov har principielt fastholdt forankringen i den grønlandske retstradition, og opererer fortsat ikke med begreber som straf, strafferammer og fængsler.

Hvor den tidligere kriminallov byggede på et modificeret gerningsmandsprincip, bygger den nye (nugældende) kriminallov imidlertid på en *ligestilling* mellem gerningsmandsprincippet og gerningsprincippet.

I henhold til den tidligere kriminallov skulle valg og udmåling af foranstaltning således afgøres ”med særligt henblik på gerningsmandens personlighed og på, hvad der efter de foreliggende oplysninger må skønnes at være nødvendigt for at afholde ham fra yderligere lovovertrædelser” men ”under fornøden hensyntagen til gerningens beskaffenhed og til samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art”.

I den gældende kriminallovs § 121, stk. 1, er de to hensyn ligestillet.

Retten skal således i den enkelte kriminalsag vurdere, hvilken foranstaltningstype der som udgangspunktet svarer til den begåede kriminalitet, og herunder vurdere, hvor på sanktionsstigen⁸ det foreliggende tilfælde skal placeres. Retten kan herefter bevæge sig op eller ned ad stigen på grund af skærpende eller formildende omstændigheder eller ud fra individuelle resocialiseringshensyn.

Det fremgår af Retsvæsenkommissionens betænkning, at kommissionen var bevidst om det krav om strengere sanktioner for visse typer af lovovertrædelser, herunder navnlig seksualforbrydelser, som fra tid til anden rejses i den offentlige debat. Kommissionens forslag om at ligestille gerningsmandsprincippet og gerningsprincippet udsprang blandt andet af dette forhold.

Dette samme gjaldt andre af de skærpselser, som den gældende kriminallov kom til at indeholde:

Kommissionen var således opmærksom på, at det kan virke stødende (og desuden fremkalde angst hos ofre, anmeldere og vidner) at personer, der er dømt for grovere personfarlig kriminalitet, herunder voldtægt, meget kort tid efter dommen får mulighed for at være beskæftiget eller i øvrigt færdes ude i byen. Kommissionen foreslog derfor, at denne type dømte i en periode efter dommen ikke får mulighed for at være beskæftiget uden for anstalten og i

⁸ På sanktionsstigen er foranstaltningerne rangordnet efter strengthed: advarsel, bøde, betinget anstaltsanbringelse, tilsyn, samfundstjeneste, anstaltsanbringelse og tilsyn, anstaltsanbringelse og tidsbestemt forvaring. Herudover er der særlige foranstaltninger over for unge kriminelle og psykiske syge kriminelle.

øvrigt kun i særlige tilfælde får tilladelse til udgang i øvrigt, eventuelt under ledsagelse af personale.

Endelig fandt kommissionen, at det fortsatte fokus på resocialisering af gerningsmanden fordrede et tilsvarende fokus på *ofrenes* behov for hjælp. Kommissionen foreslog derfor en række tiltag til styrkelse af ofrets stilling.

Blandt kommissionens forslag var oprettelse af lokale offervagter, hvor ofre for kriminalitet på alle tider af døgnet kan få hjælp og støtte. Det var kommissionens tanke, at sådanne offervagter skulle oprettes i et samarbejde mellem kriminalforsorg, politi, sundhedsvæsen og de sociale myndigheder. Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at netop dette vistnok eneste element blandt kommissionens anbefalinger, som krævede selvstyrets medvirken og medfinansiering, aldrig er blevet gennemført - til trods for et enigt Inatsisartuts generelle tilslutning til anbefalingerne.

4.4. Hvad synes befolkningen: Hvilket formål skal foranstaltningerne tjene, og foranstalter vi for strengt eller for mildt?

Professor Flemming Balvig har i en nyere undersøgelse afdækket den grønlandske retsbevidsthed⁹. Undersøgelsen viste, at et meget stort flertal i befolkningen i Grønland er af den opfattelse, at samfundet skal handle på den kriminelle handling for at hjælpe og støtte gerningsmanden, så han ikke igen begår kriminalitet. Hele 77 pct. af de forespurgte svarede, at dette bør være foranstaltningens primære formål. Gerningsmandsprincippet og vægtningen af resocialisering er således (fortsat) dybt forankret i den grønlandske befolkning.

I undersøgelsen blev befolkningen også spurgt, om de foranstaltninger, der idømmes i Grønland gennemgående er passende, for strenge eller for milde. 62 % af de adspurgte svarede, at foranstaltningerne gennemgående er for milde. Svaret er ikke overraskende: Tilsvarende spørgsmål er blevet stillet i utallige lande, og resultatet viser – uanset land og sanktionsniveau – at et flertal i befolkningen synes, at der straffes for mildt.¹⁰

Problemet med den type spørgsmål er da også, at de adspurgte sjældent har kendskab til, hvad sanktionsniveauet faktisk er i forskellige sagstyper.

Det kan også undre, at et befolkningsflertal synes, at de domme, som lovovertræderne idømmes er for milde, når man tænker på, at repræsentanter for befolkningen (domsmænd) faktisk selv er med til at fastsætte og udmåle foranstaltningen.

⁹ Flemming Balvig, *Kriminalitet og retsbevidsthed - i Grønland*, 2015, s. 29

¹⁰ Flemming Balvig, *Kriminalitet og retsbevidsthed - i Grønland*, 2015, s. 44

Forklaringen er, at synet på, hvad der er en rimelig (og hensigtsmæssig) sanktion ofte er et andet, når man tager udgangspunkt i en konkret sag, med konkrete omstændigheder og konkrete gerningsmænd. Det er der taget højde for i Balvigs undersøgelse. I en del af undersøgen blev de adspurgte nemlig præsenteret for en række konkrete sager¹¹, og blev bedt om at oplyse, hvordan de selv ville dømme i disse sager. Undersøgelsen viste en tendens til at ville idømme *mildere* domme, end hvad der faktisk er retspraksis.

4.5. Hvad er foranstaltningsniveauet i dag?

I 2000 var der gennemsnitligt 157 indsatte i de grønlandske anstalter pr. 100.000 indbyggere. I 2013 var tallet 309, altså omkring fordoblet.

I 2000 blev 3 % af alle kriminalsager afgjort med anstaltsanbringelse. I 2009 var tallet 11 %

Meget tyder således på, at foranstaltningsniveauet i de senere år er steget betydeligt, men desværre er det statistiske materiale på området stærkt begrænset.

Hvad særligt angår seksuelle overgreb mod børn, som jo er hvad beslutningsforslaget omfatter, er det Lovudvalgets forståelse, at mere end enkeltstående overgreb begået over en periode som udgangspunkt vil medføre dom til anstalt 1½ - 2½ år, når der ikke foreligger skærpene omstændigheder. Ved skærpene omstændigheder (f.eks. hvor den misbrugte er meget ung, eller hvor der er anvendt vold eller anden tvang, eller hvor misbruget strækker sig over en meget lang periode) kan foranstaltningen stige til op til 5 års anstalt.

4.6 Udvalgets bemærkninger:

For det første vil udvalget bemærke, at det oprindeligt fremsatte forslag, i modsætning til ændringsforslaget fra Naalakkersuisut, ikke lægger op til en danificering af den grønlandske kriminallov, herunder ved indførelse af strafferammer og en ændring af vægtningen mellem gerningsprincip og gerningsmandsprincip.

Udvalget konstaterer, at der ved førstebehandlingen af forslaget var en generel opbakning til intentionerne i forslaget om en skærpelse af foranstaltningsniveauet i sager om seksuelle overgreb mod børn.

Udvalget bemærker, at en *generel* skærpelse af foranstaltningsniveauet (Altså en skærpelse af foranstaltningsniveauet, ikke blot for sager om seksuelle overgreb mod børn) vil kunne bevirke,

¹¹ Sagerne vedrørte blandt andet partnervold, indsmugling af hash, seksuelt misbrug af mindreårig, røveri og voldtægt.

at anstaltskapaciteten ikke længere er tilstrækkelig. Dermed vil tiden, fra en person bliver dømt til afsoningen påbegyndes, forlænges. Den samme effekt vil formentlig ikke kunne forventes, hvis skærpelsen udelukkende omfatter seksuelle overgreb begået mod børn, da antallet af disse sager kun udgør en mindre andel af de samlede overtrædelser af kriminalloven.

En lang ventetid mellem dom og afsoning må af flere grunde (herunder af specialpræventive årsager) betragtes som uhensigtsmæssig. Der er også grund til at tro, at en meget lang ventetid mellem dom og afsoning vil være uforenelig med befolkningens retsbevidsthed.

En yderligere forøgelse af anstaltskapaciteten vil ikke blot forudsætte, at der tilføres kriminalforsorgen de fornødne anlægsbevillinger, men vil også indebære en forøgelse af driftsbudgetterne. De udgifter Grønlands Selvstyre vil skulle finde midlerne til ved en eventuel hjemtagelse af retsvæsenet vil således øges.

Samtidig vil en forøgelse af anstaltskapaciteten forudsætte, at der kan rekrutteres det fornødne anstaltspersonale.

Udvalget har i relation hertil noteret sig, at bemandsingssituationen ved de grønlandske anstalter i forvejen synes presset. Ved åbningen af den nye anstalt i Nuuk i efteråret 2019 var kun 39 ud af en normering på 49 stillinger i anstalten besatte. Ud af disse 39 var 16 af de ansatte stadig under uddannelse – altså anstaltsbetjente på prøve.¹²

Endelig forekommer det vigtigt at gøre sig klart, at en skærpelse af sanktionerne for vold ikke kan forventes at have nogen forebyggende effekt i forhold til den type voldssager, der er typisk i det grønlandske kriminalitetsbillede – vold hvor gerningsmanden handler i affekt under ruspåvirkning.

4.7 Vedrørende FM2010/19:

I forlængelse af udvalgets behandling af det nærværende punkt, bringer udvalget i erindring FM2010/19, og Lovudvalgets betænkning og ændringsforslag hertil, som blev vedtaget. Det vedtagne ændringsforslag lyder som følger:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at indlede drøftelser med den danske regering med henblik på, at personer, som dømmes til anbringelse i grønlandsk anstalt for seksuelt misbrug af børn eller voldtægt, undergives målrettede kriminalpræventive tiltag, herunder relevante

¹² <https://knr.gl/da/nyheder/personalemangel-ny-anstalt-mangler-10-fængselsbetjente%C2%A0>

behandlingstilbud, og med de midler, som skønnes egnede, motiveres til at gennemføre behandlingen.”

På trods af at forslaget blev vedtaget af et *enigt* Inatsisartut, er det ikke udvalgets indtryk, at Inatsisartuts ønsker på dette område, endnu er blevet imødekommet.

4.8 Vedrørende Naalakkersuisuts ændringsforslag

Vedrørende Naalakkersuisuts ændringsforslag, må udvalget konstatere, at dette ikke lever op til identitetskravet. Herved forstås kravet om, at et ændringsforslag til et stillet beslutningsforslag ikke må have en sådan vidtgående karakter, at en eventuel vedtagelse af ændringsforslaget vil stride imod kravet om, at et beslutningsforslag skal gennemgå to behandlinger i Inatsisartut.

5. Udvalgets indstillinger

Et **flertal** i udvalget *indstiller ændringsforslaget til forkastelse.*

Et **flertal** i udvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Demokraatit indstiller beslutningsforslaget til **vedtagelse.**

Dette udvalgsflertal fastholder samtidig det ønskelige i en styrket behandlingsindsats, og henviser til Inatsisartuts beslutning under FM2010/19.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

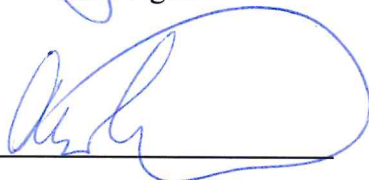

Sofia Geisler
Næstformand

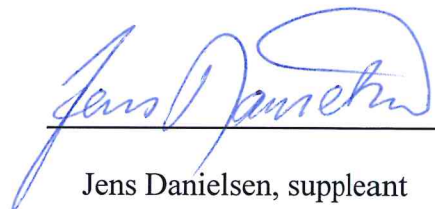

Stine Egede

Aleqa Hammond

Anna Wangenheim

Jens Danielsen, suppleant